Centenaire de l'Institut Français d'Archéologie Orientale. Catalogue de l'exposition. Musée du Caire. 8 janvier—8 février 1981, Le Caire, 1981, XVII + 112 p. + 39 p.

Unul din cele mai importante centre străine de cercetare egiptologică de pe teritoriul Egiptului de astăzi este Institutul Francez de Arheologie Orientală, condus actualmente de *J. Vercoutter.*

În 1981, instituția în cauză și-a aniversat centenarul, prilej cu care la Muzeul din Cairo s-a organizat în colaborare cu *Service des Antiquités de l'Egypte* o interesantă expoziție cu principalele piese descoperite de-a lungul campaniilor de săpături întreprinse de *IFAO.*

Cu această ocazie s-a tipărit un valoros catalog, cel pe care intenționăm să-l prezentăm cititorului român. *Preface* (p. VII—VIII), scris de *Dr. Chehata Adam,* președintele Organizației de Antichități egiptene, elogiază activitatea de cercetare și săpături întreprinse de membrii *IFAO* de-a lungul deceniilor.

Selecția obiectelor și notele din Catalogul de față îi aparțin egiptologului J.-P. Corteggiani, bibliotecarul instituției franceze; tot el este și semnatarul unei *Introduction* (p. IX—XII), în care explică sistemul lucrării. *Abréviations bibliographiques* (p. XIII—XV) și o hartă cu principalele așezări investigate completează partea introductivă a Catalogului.

Urmărind aceste așezări în direcția N-S., Corteggiani ne prezintă pe rînd cîteva așezări cu unele exponate ale descoperirilor, specificîndu-ne numele actual al localităților, adăugînd apoi cel antic scris cu hieroglife și cîte o fotografie, executate pe șantierele în cauză. Localitățile de unde provin exponatele, admirabil ilustrate prin fotografii și cuprinse în catalog sînt următoarele: Abu Roaș, Assiut, Balat, Deir el-Medina, Karnak-Nord, Licht, Medamud, Tell Edfu și Tod.

Se prezintă în total 65 de obiecte, cu care prilej se precizează: denumirea, materialul din care au fost confecționate, dimensiunile, numărul de înregistrare din muzeu (*JE* sau *CGC*), o scurtă descriere, la care se adaugă și bibliografia necesară. Piesele prezentate nu erau inedite, unele dintre ele fiind publicate încă de descoperitorii săi, altele recent analizate de membrii colectivului institutului francez. *Corteggiani* a ales în fiecare caz cele mai semnificative piese; dintre acestea ne rețin atenția printre altele: o stelă dedicată zeului *Sed* (pentru aceste v. Gr. Loukianoff, în *BIE,* 12—13 (1935—1940), p. 67 sqq; B. Bruyère, *Rapport sur les fouilles de Deir el Médineh* (1935—1940), Fasc. III, Le Caire, 1952, p. 138 sqq.) de către scribul *Ramose* (a se vedea J.-P. Corteggiani, *Les tombes de Ramosé à Deir el-Méidna /No. 7 et No. 212/,* Le Caire, MIFAO 98), datînd din timpul dinastiei a XIX-a (JE 72024, No. Cat. 45), descoperit la *Deir el-Medina* (p. 64—65). Obiectul în sine are o importanță des-

https://biblioteca-digitala.ro

tul de mare: categoria din care face parte este predecesoarea *stelelor lui Horus* (v. H. Altenmüller, *Magische Literatur*, in *LÄ*, III, Wiesbaden, 1980, col. 1 159, note 38) din epoca tîrzie a istoriei faraonice.

O altă piesă importantă este un text oracular databil în anul 7 al domniei lui Ramses al VI-lea (dinastia a XX-a), No. Cat. 55 (p. 80—82), fiind descoperit de către A. Varille în 1942, în templul lui *Maat* din *Karnak-Nord*. Cel care recurge la serviciile oracolului (pentru oracole în Egiptul antic v. L. Kákosy, *Orakel*, in *LÄ*, IV, col. 600—606) este preotul *web* — al zeiței amintite — cu numele *Merimaat* (deci „cel iubit de /zeița/ Maat").

Alte piese deosebite incluse în catalog provin din săpăturile efectuate la *Tod*, unde în 1936, *F. Bisson de la Roque* descoperise ceea ce lumea savantă urma să denumească „Trésor de Tôd" (v. No. Cat. 62, p. 104—109).

Cum acestea datează din timpul Regatului Mijlociu, foarte puține sînt obiectele descoperite în localitatea amintită care pot fi incluse în Regatul Nou. Printre acestea se numără și o mică stelă funerară boltită (No. Cat. 63, p. 110—111), care aduce noi mărturii cu privire la existența preoteselor numite *akit*, cunoscute mai ales din perioada ptolemaică, cînd au alcătuit un colegiu sacerdotal feminin, însărcinat cu deschiderea porții naosului zeiței *Tjenenet* (pentru divinitate v. H. Kees, *Der Götterglaube im alten Ägypten*, ediția a IV-a, Berlin, 1980, p. 93, nota 3 și p. 286).

Lucrarea mai cuprinde un folositor *Index* (p. 117—122) și traducerea în arabă a textului francez, efectuată de către egiptologul *Ramadan El-Sayed*.

Volumul prezentat poate constitui un prețios instrument de lucru, mai ales prin republicarea în fotografii a unor piese, cîndva editate în lucrări privind rapoartele de săpături sau monografii; acestea din urmă sînt însă lucrări care au apărut într-un tiraj redus, fiind greu accesibile.

MIRON CIHÓ

Expoziția de Etnografice și artă populară din Africa, America, Asia, Australia și Oceania din colecțiile muzeelor din R.S. România. Catalog, 1979—1980, Sibiu, s.a., 234 p.

Muzeul Brukenthal din Sibiu, la sfîrșitul anului 1979 și începutul 1980, a organizat o interesantă expoziție cu valori etnografice deosebite, conservate la mai multe instituții din țară: Muzeul satului și de artă

https://biblioteca-digitala.ro